

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

240. An si Sacerdos moriatur post sumptam speciem panis, debeat alius
perficere Sacrificium, & sumere panis, debeat alius perficere Sacrificium,
& sumere tantum species sanguinis, vel quid est ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

nem, Vnde aduersus Patrem Tamburinum obiiant doctissimum Theologum suæ Societatis, Patrem Azorium *tom. 1. lib. 10. cap. 3. quest. 1.* sic asserentem: Si Sacrificium non compleatur; tunc species consecrata seruari debent in Pixide, vel in alio Vasculo, vt in die proximè sequenti insumantur. Deinde, quamuis Glossa in eo capite doceat, Sacrificium perfici non posse, quia Missa post meridiem inchoari quidem nequit; at si ante meridiem inchoata fuerit; iure continuatur, atque finitur. Ita Azorius; qui, vt vides, negat expressè Missam, de qua est questio, esse perficiendam sequenti die; & solum concedit posse in eadem die Sacrificium illud perfici. Sed Ego, vt verum fatear, non discedo à sententia Glossæ in *cap. nihil. 7. quest. 1.* docentis Sacrificium illud non esse perficiendum post meridiem. Et quidem Doctores, loquentes de hoc casu, asserunt, Sacrificium esse perficiendum ab alio Sacerdote, si sit ad manus, si illico inueniri potest, si præsto adsit, &c. Et ideo hanc sententiam tenet etiam ex Societate P. Tamerus, *tom. 4. disput. 5. quest. 10. dub. 7. num. 110.* vbi sic ait: Si quis substantialis in Missa defectus accidit; semper quoad fieri potest, suppleendus est. Dixi vero quoad fieri potest; quia si defectus multo post tempore, verbi gratia post prandium, vel horam à consummato ministerio, animaduersus fuerit, aut aliqui impedimentum intercedat, quo minus per quandam moralem continuationem suppleri possit; ipsa impossibilitas ab eius defectus supplementatione excusat. Ita ille. Ergo si Tannero non videtur esse moralem continuationem paucas horas, imo vnã, ad suppleendum defectum substantialem Missæ; quid quæro diceret in casu nostro; in quo vult Tamburinus Sacrificium hodie inceptum, posse perfici die sequenti? Non est igitur recedendum à sententia negatiua. Ad id verò, quod asserit de Officio Veneris Sancti, patet responsio ex his, quæ dixit Auerfa *vbi supra*; quia in illo die non integratur nec perficitur Sacrificium, cum vtraque species fuerit die externo iam consecrata; sed tunc sumitur à Sacerdote tantum Hostia præcedentis Sacrificij, & ideo illud Officium non vocatur, nec est Missa, nec Sacrificium. Et concedendo P. Tamburino, vt illud Officium sit complementum Sacrificij præteriti; negamus tamen, in illo perfici, seu integrari Sacrificium alterius diei; vt est in casu, de quo est questio: sed tantum assumitur Hostia præconsecrata in Missa præcedentis diei: Ergo est dispar ratio inter vtrumque casum.

4. Concludo igitur, quod si inter celebrandum penitus deficiat ipse Sacerdos celebrans, ita vt profectus, & Missam completere non possit; debet alius Sacerdos, si adsit, suppleri defectum, & completere Missam. Ita docet S. Thomas, alique communiter, & habetur in Rubrica Missalis; & ex Concilio Toletano *7. c. nihil. 7. q. 1. vbi* & redditur ratio: Cum enim simus omnes vnũ in Christo; nihil contrarium diuersitas personarum firmat, vbi efficaciam prosperitatis vnitas fidei representat. Si tamen cito inueniatur alius Sacerdos, qui defectum suppleat: alioqui post nimiam dilationem iam non esset vna moraliter actio per continuationem moralem. Itaque Missa heri cepta non potest hodie perfici; quia hæc distantia temporis dicendum est, omnino tolli vnitatem moralem Sacrificij.

5. Non deseram tamen hæc adnotare, potuisse P. Tamburinum in fauorem sententiæ Emanuël. Sã, quam defendit, adducere Henriquez *lib. 9. cap. 40. num. 1.* vbi sic ait: si Sacerdos post consecrationem Hostiæ deficiat; potest alter Sacerdos, & interdum tenetur, si nullum habeat impedimentum (vt quia nulla censura ligatus est, & manet ieiunus) perficere

illam Missam ex generali præcepto Ecclesiæ: potestque celebrare copritus, si desit copia Confessarij; quia grauior res est de integritate Sacrificij, quam de præmittenda tunc Confessione. Si reperit Hostiã consecratam ab alio; satis est, vt consecret Calicis vinum, & profectus consumat vtramque speciem; Si non reperitur Sacerdos ieiunus, differre licet perfectionem Missæ in alterum diem. Ita ille; qui, vt vides, apertè docet sententiam Emanuëlis Sã: & opinionem Henriquez non esse improbabilem putat Fagundez de Præcept. Eccles. præc. 1. lib. 3. cap. 18. n. 24. Sed ego non discedo à contrariã, quam docui.

Sup hoc magis late in tom. 1. tr. 3. Ref. 1. 6. Sup hoc in Ref. præterita, §. Sed casus, ad modum, vers. Si vero, & pro Sacerdote ieiuno, &c. ibidem ad lin. 6. & in aliis eius primæ not. pro Sacerdote ieiuno; vel non ieiuno.

RESOL. CCXL.

An si Sacerdos moriatur post sumptam speciem panis, debeat alius perficere Sacrificium, & sumere tantum species sanguinis, vel quid est faciendum? Ex p. 10. tract. 12. & Misc. 2. Ref. 15.

§. 1. Prima opinio affirmat, in tali casu non esse Sacrificium absoluendum. Et ideo Henriquez *lib. 9. cap. 40. num. 3.* sic ait: Si Sacerdos post consumptam Hostiam deficiat relicto Sanguine iam perfecta videtur substantia Sacrificij, & cum effectu etiam in his, pro quibus offertur: sumptio enim Sanguinis non confert nouum gratiæ gradum: Calix verò relictus debet ab altero Sacerdote, integrè sub vtraque specie celebrante, consumi: & perinde est sumere Sanguinem vtriusque Calicis, ac sumere plures Hostias. Asserunt itaque doctores in tali casu non esse necessarium perfici Sacrificium ab alio, quia in vna sola specie saluatur essentia Sacrificij maximè in sumptione vnus tantum, quidquid sit de Consecratione vtriusque: cumque iam vtriusque speciei consecratio præcesserit, videtur iam essentialiter perfectum Sacrificium. Quod autem superfit sumendus Sanguis, non obest; potest enim ille sumi ab alio Sacerdote in alia Missa, sicuti solet sumi materia panis consecrati in alia Missa. Et hanc opinionem tenet Bonacina.

2. Secunda opinio ait: Quòd perficiendum est Sacrificium, & Sacerdos in tali casu, qui Sacrum morientis post sumptionem Hostiæ absoluit, potest absque noua consecratione panis, & vini, solum Sanguinem iam consecratum accipere. Et hanc opinionem adducit Franciscus Nigro in *Addit. ad Cerev. Ruyz, part. 7. §. 9. num. 8.* & ait esse tutam in Praxi.

3. Tertia opinio est D. Thomæ, in *3. part. 9. 8. art. 6. ad 4.* qui tenet, quòd Sacerdos in tali casu debet panem nouum, & nouum vinum consecrare, & sumere vnã cum Sanguine, qui non fuit sumptus à defuncto celebrante. Et hanc opinionem veriorẽ putat Nigro *vbi supra*.

4. Quarta opinio putat, in tali casu Sacerdotem non posse sumere solas species Sanguinis, vt vult secunda opinio, nec debere consecrare nouum vinum, vt vult Tertia opinio; sed tantum consecrare nouum Corpus, & sumere illud cum speciebus vini iam consecrati a primo Sacerdote. Ita obseruat Henriquez, qui semper paucis verbis sapientissimè multa complectitur: nam postquam dixit verba à nobis vbi supra allata; statim subdit: Quòd si malit perficere eam Missam, non licet ei sumere solum Sanguinem relictum; & perficere Missam cum sequentibus Orationibus: nam sic celebrans; quamuis suppleat vicem alterius deficientis; debet sumere vtramque speciem, vt patet in aliis casibus. Quidam eo casu (si haberi possit vinum) putant

Sup hoc magis late in Ref. præterita, & in alio §. eius primæ not.

Sup hoc in Ref. not. præterita.

præceptum esse, vt qui in Sacrificio sumit, confeceret vtramque speciem; propter mysterium significationis. At satis est, vt primo deficiente post vnam speciem consecratam, alter Missam perfecturus, confeceret alteram, & sumat vtramque, vt dictum est; quia vterque se habet, vt vnus Minister partialiter concurrens ad vnum Sacrificium. Ita Henriquez.

§. Verum ego ex his opinionibus secundam approbo, & illi adhaereo, quam nouissimè docet sapientissimus, & amicissimus P. Dicastillus, de Sacramento tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 16. n. 109. Dico itaque quod quamuis concedam substantiam Sacrificij esse, quantum ad essentiam, perfectam in Consecratione; adhuc ad consummationem Sacrificij pertinet sumptio; adeoque præceptum sumendi id, quod in Sacrificio oblatum est. Ideò probabilius puto, Missam illam esse perficiendam ab alio Sacerdote, sumendo solum Sanguinem.

RESOL. CCXLI.

An deficientibus particulis, possit Sacerdos partem Hostiæ alteri præbere? Ex part. 2. tr. 14. Ref. 37.

Sup. hoc in tribus Ref. seqq. & attende quod notatur in textu sup. §. 2. huius Ref. in Ref. seq. in eius §. 1. prope finem; à vers. Vnde. & lege alium vers. notationum prædictarum Ref.

§. 1. Pro infirmo moribundo non sine viatico decedat, posse affirmant DD. Difficultas consistit, an ratione deuotionis alicuius sumendæ Eucharistiæ, liceat hoc facere.

2. Multi negant, vt Zambranus dec. cap. 3. dub. 6. num. 7. & alij. At ego probabiliter contrarium sentio, cum Syluestro verb. Euchar. 3. n. 15. Angelo ver. Missa, n. 27. Grassio desip. 1. lib. 2. cap. 38. n. 31. Scorzia de sacr. Miss. lib. 4. c. 29. n. 12. Zanardo in direct. Theol. p. 1. de sacr. Euchar. cap. 9. n. 15. & cap. 10. num. 31. & Homobono de bonis exam. Eccles. p. 1. tract. 4. c. 11. quest. 110. Emanuele Sà ver. Euchar. num. 15. Ratio est, quia Sacerdos sic faciens vtilitati fidelium consultit, nec vllam iniuriam facit Sacramento, cum in singulis particulis, quamuis exiguis, Christus contineatur.

RESOL. CCXLII.

An ad communicandum fidelem ob solam deuotionem Sacerdos possit frangere Hostiam? Ex part. 3. tr. 4. Refol. 34.

§. 1. Negatiuè respondent Zanardus in direct. Confessar. part. 1. de sacram. Eucharist. cap. 9. q. 15. & Grassius par. 1. lib. 2. cap. 38. n. 31. vbi asserit non modica pœna dignum esse Sacerdotem frangentem Hostiam, vt laicum communicet, cum ipse debeat recipere totam hostiam, ex cap. velatum, de consecrat. dist. 2. vnde ex incuria impressorum non bene supradicti auctores fuerunt adducti pro affirmatiua sententia in mea resolut. 37. tract. de celebrat. Missarum.

Quæ hic est Ref. antecedens, & in duabus Ref. seqq. & supra ex Ref. sol. 31. paulo post initium, lege vers. Quare posset. & alium vers. eius not.

2. His tamen non obstantibus contrarium docui in dicta resolutione, nempe posse Sacerdotem frangere Hostiam pro communicando fidele, ob solam deuotionem, & multos DD. adduxi, quibus nunc addo Antonium de Literatis in summa, part. 2. cap. 22. n. 10. & alios, quos citat, & sequitur Ioannes Sancius in selectis, disp. 22. n. 21. vbi sic asserit: Aliquoties accidere potest, non fuisse consecratas partias hostias, Hispanè *formas*, quas suscipiant communicaturi, sciat Sacerdos ei non esse veritum partem Hostiæ diuidere ad communicandum fidelem quolibet die velit ob solam deuotionem; nec in hoc effi-

citur iniuria, vel irreuerentia sacrificio, quia sicut participes sunt adstantes fructum spiritualium illius, sic meritò & sunt fructus reales realiter Hostiæ suscipiendo partem. Ita Sancius, qui etiam responderet ad canonem, quem adducit Grassius, nam ibi solum decernitur de restabim esse consuetudinem quorundam Sacerdotum plurimas eodem die celebrantium Missas, non tamen in omnibus factam Hostiam sumentium, sed tantum in postrema sacificatione; sed hoc diuersum est ab assertione nostra. Ergo, &c.

RESOL. CCXLIII.

De casibus particularibus, in quibus Sacerdos possit dare partem suæ Hostiæ laicis communicaturis. Et an Sacerdos peccet mortaliter, si sine causa partem suæ Hostiæ laicis communicaturis præbeat? Ex part. 1. & Misc. 1. Ref. 70.

§. 1. Quæstionem, an Sacerdos possit aliquando partem suæ Hostiæ laicis communicaturis præbere, ego sæpius pertractaui; & me citato, postea pertractat Tamburinus Opus. de Communione, cap. 6. §. 6. n. 30. & me citato, Leandrus de Sacram. panis tom. 2. tract. 7. disp. 4. quest. 17. & me citato Martinus de San Ioseph in monia Confessar. tom. 1. lib. 1. quest. 1. de Euchar. num. 16. Sed nemo ex nobis ad plures casus particulares denent, quomodo denent nulle nunc obseruo accuratissimum Petrum Dica. & Dica. stillum tom. 1. de Sacram. tract. 4. disp. 11. dub. 4. num. 115. vbi me citato, sic ait: Si post oblationem superueniat aliquis communicaturus, & non sit aliud Sacrum, aut sit sit, non est commodum expectare alium Sacerdotem; non mihi videtur à ratione alienum, illi personæ, cui gratiam hanc veli Sacerdos impendere, dare particulam propriæ Hostiæ, inclusa aliqua prohibitione. Et in hoc sensu etiam intelligem conditionem, quam requiritur Auctores, dum dicunt licere, si non sit alia formula; nec, si nec ibi, aut in alio Altari tunc facile reperitur alia particula, & aliquis qui illam administrat: vt necessarium expectare. Ratio huius assertionis est, quia nec ex natura rei, institutionis scilicet Sacramenti, nec ex iure Canonico communi, aut ex alio capite constat, id esse prohibitum. Atque in primis id non esse prohibitum ex institutione Sacramenti, aut sacrificij, satis videtur constare. Primum ex eo, quod ad integritatem Sacrificij id non est necessarium, vt patet; cum in qualibet parte specierum panis, & vini tantundem sit. Secundò, quia hoc ipsum fuit in vsu in Ecclesia Dei, & Christus fecit, qui benedixit, ac fregit, deditque Discipulis; quem etiam duo Discipuli cognouerunt in fractione panis. Ita Paulus 1. ad Corinthios 10. vers. 16. Panis (inquit) quem frangimus, nonne participatio Corporis Domini est? vt notant Expofitores ad eum locum, & ad alios verus, vbi de fractione fit mentio. Legatur ibi Corinthus à Lapide. Itaque frangere hunc panem; & frangere distribuere, satis fuit vsu receptum, præsertim apud Orientales, qui solebant panem facere non elevatum, sicut nos, sed latum, & subtilem, qui erat buccellatus, id est, delineatis buccellis; vnde Græcè appellabatur Βλαττός ἀρτός Buccellatus panis, qui frangi solebat per lineas designatas, atque adeo non habet aliquid, quod non congruat institutioni. Tertio, quando erat vsus dandi Fidelibus etiam Laicis sanguinem, ex eodem vasculo consecrato accipiebatur pro aliis, & ex vi Sacrificij non tenebatur Sacerdos separatum